

ISSN
3060-527X

№7
2026

TA'LIMDA ISTIQBÖLLI IZLANISHLAR

TA'LIMDA ISTIQBOLLI IZLANISHLAR

Xalqaro ilmiy-metodik jurnal

ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В ОБРАЗОВАНИИ

*Международный научно-методический
журнал*

PROSPECTIVE RESEARCH IN EDUCATION

International scientific methodological journal

№ 7-Son, 1-Qism 2026-yil

Jurnal 2025-yilda tashkil etilgan.

Jurnal 1 yilda 12 marta nashr etiladi

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi OAK Rayosatining 2024 - yil 7 - iyundagi 355-son qarori bilan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo'lgan zaruriy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

MUNDARIJA:

Mualliflar	Maqola sarlavhasi	Yo'nalishi	Bet
<i>AXROROV VORIS YUNUSOVICH</i>	BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA NIZOLI VAZIYATLARDA HISSIY BARQARORLIKNI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOYIY-PSIXOLOGIK ASOSLARI	PSIXOLOGIYA	10
	СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНОЙ УСТОЙЧИВОСТИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ В КОНФЛИКТНЫХ СИТУАЦИЯХ		
	SOCIO-PSYCHOLOGICAL FOUNDATIONS FOR DEVELOPING EMOTIONAL STABILITY IN FUTURE TEACHERS IN CONFLICT SITUATIONS		
<i>ARABBAYEV AROBIDIN XUSNIDINOVICH</i>	PEDAGOGIK YO'NALISHDAGI MAGISTRANTLARDA ILMIY-TADQIQOT FAOLIYATI ASOSIDA ILMIY KO'NIKMALARNI SHAKLLANTIRISH	PEDAGOGIKA	15
	ФОРМИРОВАНИЕ НАУЧНЫХ НАВЫКОВ НА ОСНОВЕ НАУЧНО- ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ У МАГИСТРАТУР ПО ПЕДАГОГИЧЕСКОМУ НАПРАВЛЕНИЮ		
	FORMATION OF SCIENTIFIC SKILLS ON THE BASIS OF RESEARCH ACTIVITY IN MASTER STUDENTS IN PEDAGOGICAL DIRECTION		
<i>BADALXODJAYEV TO'LQINJON IKRAMIDDINOVICH</i>	SUN'IY INTELLEKTGA ASOSLANGAN MOSLASHUVCHAN O'QUV PLATFORMALARI	PEDAGOGIKA	24
	АДАПТИВНЫЕ ПЛАТФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ НА ОСНОВЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА		
	ARTIFICIAL INTELLIGENCE-BASED ADAPTIVE LEARNING PLATFORMS		
<i>HAMROYEVA XOLIDA RIZOQUL QIZI</i>	BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING NUTQ FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA VIZUAL VOSITALAR VA O'YIN TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH METODIKASI	PEDAGOGIKA	29
	МЕТОДИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВИЗУАЛЬНЫХ СРЕДСТВ И ИГРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ РЕЧЕВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ		
	METHODOLOGY FOR USING VISUAL AIDS AND GAME TECHNOLOGIES IN DEVELOPING THE SPEECH ACTIVITY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS		
<i>IBRAXIMJANOVA GAVHAR AMANBAYEVNA</i>	MUSIQA NAZARIYASI FANLARI UCHUN ELEKTRON TA'LIM PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH	PEDAGOGIKA	35
	СОЗДАНИЕ И ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭЛЕКТРОННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПЛАТФОРМ ДЛЯ ДИСЦИПЛИН ПО ТЕОРИИ МУЗЫКИ		
	CREATION AND USE OF ELECTRONIC EDUCATIONAL PLATFORMS FOR MUSIC THEORY DISCIPLINES		

<i>ISMATOVA HALOVAT BAKTIYOROVNA</i>	O'SMIRLARDA DESTRUKTIV XULQ-ATVOR RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI PSIXOLOGIK OMILLAR VA PROFILAKTIK YONDASHUVLAR	PSIXOLOGIYA	40
	ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ, ВЛИЯЮЩИЕ НА РАЗВИТИЕ ДЕСТРУКТИВНОГО ПОВЕДЕНИЯ У ПОДРОСТКОВ, И ПРОФИЛАКТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ		
	PSYCHOLOGICAL FACTORS INFLUENCING THE DEVELOPMENT OF DESTRUCTIVE BEHAVIOR IN ADOLESCENTS AND PREVENTIVE APPROACHES		
<i>KUSHAKOVA NODIRA ODILOVNA</i>	"J.D. SALINGERNING «THE CATCHER IN THE RYE» ROMANIDA «TA'LIM» KONSEPTUAL BIRLIGINING VERBALIZATSIYASI"	PEDAGOGIKA	46
	ВЕРБАЛИЗАЦИЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОЙ ЕДИНИЦЫ «ОБРАЗОВАНИЕ» В РОМАНЕ ДЖ. Д. СЭЛИНДЖЕРА «НАД ПРОПАСТЬЮ ВО РЖИ»		
	ERBALIZATION OF THE CONCEPTUAL UNIT "EDUCATION" IN J.D. SALINGER'S NOVEL THE CATCHER IN THE RYE		
<i>O'KTAMOVA SHOHIDA ODILBEK QIZI</i>	O'SMIRLAR EMOTSIONAL HOLATINI EKSPERIMENTAL O'RGANISH	PSIXOLOGIYA	54
	ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО СОСТОЯНИЯ ПОДРОСТКОВ		
	EXPERIMENTAL STUDY OF ADOLESCENTS' EMOTIONAL STATE		
<i>PANJIYEV QURBONNIYOZ BERDIYEVICH</i>	BO'LAJAK MUSIQA O'QITUVCHILARINING KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR TAHLILI	PEDAGOGIKA	62
	АНАЛИЗ СОВРЕМЕННЫХ ПОДХОДОВ К РАЗВИТИЮ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ МУЗЫКИ		
	ANALYSIS OF MODERN APPROACHES TO DEVELOPING THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE MUSIC TEACHERS		
<i>RAXIMBAYEVA GULYORA ULUGBEKOVNA</i>	TALABALARDA IJTIMOY IDENTIFIKATSIYA SHAKLLANISHIDA EMOTSIONAL INTELLEKTNING ROLI	PSIXOLOGIYA	68
	РОЛЬ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ФОРМИРОВАНИИ СОЦИАЛЬНОЙ ИДЕНТИФИКАЦИИ СТУДЕНТОВ		
	THE ROLE OF EMOTIONAL INTELLIGENCE IN THE FORMATION OF STUDENTS' SOCIAL IDENTIFICATION		
<i>RO'ZIMURODOV ILYOS AZAMAT O'G'LI</i>	BO'LAJAK MUSIQA O'QITUVCHILARINING CHOLG'U IJROCHILIGI KOMPETENSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA AFG'ON RUBOBIDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI	PEDAGOGIKA	75
	ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ АФГАНСКОГО РУБАБА В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ИНСТРУМЕНТАЛЬНОЙ ИСПОЛНИТЕЛЬСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ МУЗЫКИ		
	PEDAGOGICAL POSSIBILITIES OF USING THE AFGHAN RUBAB IN IMPROVING THE INSTRUMENTAL PERFORMANCE COMPETENCE OF FUTURE MUSIC TEACHERS		

<i>XUSANOVA NIGINA BAXTIYOR QIZI</i>	O'QITUVCHINING INNOVATION MADANIYATI PEDAGOGIK FAOLIYAT SAMARADORLIGINING MUHIM OMILI SIFATIDA	PEDAGOGIKA	81
	ИННОВАЦИОННАЯ КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА КАК ВАЖНЫЙ ФАКТОР ЭФФЕКТИВНОСТИ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ		
	THE INNOVATIVE CULTURE OF A TEACHER AS AN IMPORTANT FACTOR OF PEDAGOGICAL ACTIVITY EFFICIENCY		
<i>XUDDIEVA UMIIDA AMINJON KIZI</i>	BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING MATEMATIK SAVODXONLIGINI SUN'IY INTELLEKT TECHNOLOGIYALARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH METODI-KASI	PEDAGOGIKA	91
	МЕТОДИКА РАЗВИТИЯ МАТЕМАТИЧЕСКОЙ ГРАМОТНОСТИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ НА ОСНОВЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА		
	METHODOLOGY FOR DEVELOPING MATHEMATICAL LITERACY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS BASED ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES		
<i>SUVONOVA LOBARXON ISLOM QIZI</i>	TALABALARDA PEDAGOGIK DIZAYN ASOSIDA TA'LIMYIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	PSIXOLOGIYA	96
	ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ СТУДЕНТОВ НА ОСНОВЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ДИЗАЙНА		
	PSYCHOLOGICAL FEATURES OF DEVELOPING STUDENTS' EDUCATIONAL COMPETENCIES BASED ON INSTRUCTIONAL DESIGN		
<i>XAYDAROV ADXAM FAYZULLAEVICH</i>	TA'LIM TIZIMIDA ZAMONAVIY AXBOROT TECHNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	PEDAGOGIKA	102
	ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАНИИ		
	FEATURES OF USING MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES IN EDUCATION		
<i>AHMADOVA MAHBUBA SHAVKAT QIZI</i>	ALISHER NAVOIY ASARLARI ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA BAG'RIKENGLIK VA O'ZARO HURMAT MADANIYATINI TARBIVYALASH	PEDAGOGIKA	107
	ВОСПИТАНИЕ ТОЛЕРАНТНОСТИ И КУЛЬТУРЫ ВЗАИМНОГО УВАЖЕНИЯ У УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ НА ОСНОВЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ АЛИШЕРА НАВОИ		
	FOSTERING TOLERANCE AND A CULTURE OF MUTUAL RESPECT AMONG PRIMARY SCHOOL STUDENTS THROUGH THE WORKS OF ALISHER NAVOI		

<i>ALIMARDANOVA SITORA IKROM QIZI</i>	MAXSUS TA'LIM EHTIYOJIGA EGA BOLALARNI QO'LLABQUVVATLASHDA ZAMONAVIY TEKNOLOGIYALARNING O'RNI	PEDAGOGIKA	113
	РОЛЬ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОДДЕРЖКЕ ДЕТЕЙ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ		
	THE ROLE OF MODERN TECHNOLOGIES IN SUPPORTING CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS		
<i>АСЛАМКУЛОВА ПАРВИНА ЖАМШИД КИЗИ</i>	SHARQ FALSAFIY MEROSINING ZAMONAVIY ILMIY TADQIQOTLAR UCHUN METODOLOGIK AHAMIYATI	PEDAGOGIKA	121
	МЕТОДОЛОГИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ФИЛОСОФСКОГО НАСЛЕДИЯ ВОСТОКА ДЛЯ СОВРЕМЕННЫХ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ		
	THE METHODOLOGICAL SIGNIFICANCE OF THE PHILOSOPHICAL HERITAGE OF THE EAST FOR CONTEMPORARY SCIENTIFIC RESEARCH		
<i>MUXAMEDOV FERUZ TO'LQINJONOVICH</i>	BO'LAJAK MUSIQA PEDAGOGLARIDA KREATIV FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK OMILLARI	PSIXOLOGIYA	128
	ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ КРЕАТИВНОГО МЫШЛЕНИЯ У БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ МУЗЫКИ		
	PSYCHOLOGICAL FACTORS IN THE DEVELOPMENT OF CREATIVE THINKING AMONG FUTURE MUSIC EDUCATORS		
<i>MASHARIPOVA SAIDA RAHIMOVNA</i>	YOSH OILALARDA EMOTSIONAL KOMPETENTLIKNI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK DETERMINANTLARI	PSIXOLOGIYA	134
	ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ДЕТЕРМИНАНТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В МОЛОДЫХ СЕМЬЯХ		
	PSYCHOLOGICAL DETERMINANTS OF THE FORMATION OF EMOTIONAL COMPETENCE IN YOUNG FAMILIES		
<i>XOLOV DILSHOD MURODILLO O'G'LI, SUNNATOVA O'G'LOY KAMARDIN QIZI, SUNNATOVA O'G'LOY KAMARDIN QIZI</i>	O'QUVCHILARNING BILIM, KO'NIKMA, MALAKA VA KOMPETENSIYALARINI VAHOLASHNING NAZARIY ASOSLARI	PEDAGOGIKA	139
	ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ ЗНАНИЙ, УМЕНИЙ, НАВЫКОВ И КОМПЕТЕНЦИЙ ОБУЧАЮЩИХСЯ		
	THEORETICAL FOUNDATIONS OF ASSESSING STUDENT		
<i>HAMROYEVA XOLIDA RIZOQUL QIZI</i>	BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING NUTQ FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA VIZUAL VOSITALAR VA O'YIN TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH METODIKASI	PEDAGOGIKA	145
	МЕТОДИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВИЗУАЛЬНЫХ СРЕДСТВ И ИГРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ РЕЧЕВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ		
	METHODOLOGY FOR USING VISUAL AIDS AND GAME-BASED TECHNOLOGIES TO DEVELOP THE SPEECH ACTIVITY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS		

<i>ISMATOVA SAYYORA SOBIR QIZI</i>	TADBIRKORLIK KOMPITENSIYASINING ASOSIY TUSHUNCHALARI VA UNING MAZMUN MOHIYATI	PEDAGOGIKA	152
	ОСНОВНЫЕ ПОНЯТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ И ЕЁ СОДЕРЖАТЕЛЬНАЯ СУЩНОСТЬ		
	BASIC CONCEPTS OF ENTREPRENEURIAL COMPETENCE AND ITS CONTENT-RELATED ESSENCE		
<i>NORQULOVA SEVARA O'ROZ QIZI</i>	TALABALARNING INTELLEKTUAL VA KOGNITIV FAOLIGINI TRENINGLAR ORQALI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK MEKANIZMLARI	PSIXOLOGIYA	158
	ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ РАЗВИТИЯ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ И КОГНИТИВНОЙ АКТИВНОСТИ СТУДЕНТОВ ПОСРЕДСТВОМ ТРЕНИНГОВ		
	PSYCHOLOGICAL MECHANISMS FOR DEVELOPING STUDENTS' INTELLECTUAL AND COGNITIVE ACTIVITY THROUGH TRAINING PROGRAMS		
<i>ABDURAZZAQOV O'KTAM ABDUQAYUMOVICH</i>	BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA IJODIY LAYOQATNI SHAKLLANTIRISHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI	PEDAGOGIKA	163
	ДИДАКТИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ТВОРЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ У МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ		
	DIDACTIC POSSIBILITIES OF FORMING CREATIVE COMPETENCES IN PRIMARY STUDENTS		
<i>SODIQOVA GULBARNO ODILJON QIZI</i>	QIZ TALABALARNING IJTIMOY FAOLIGINI RIVOJLANTIRISHDA PSIXOLOGIK OMILLAR TAHLILI	PSIXOLOGIYA	169
	АНАЛИЗ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ СТУДЕНТОК		
	ANALYSIS OF PSYCHOLOGICAL FACTORS IN THE DEVELOPMENT OF FEMALE STUDENTS' SOCIAL ACTIVITY		
<i>TESHABOEV AKRAMJON YULDASHEVICH</i>	BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING KASBIY KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISHDA DIAGNOSTIK YONDASHUVNING PEDAGOGIK ASOSLARI	PEDAGOGIKA	173
	ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ДИАГНОСТИЧЕСКОГО ПОДХОДА К ФОРМИРОВАНИЮ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ		
	PEDAGOGICAL FOUNDATIONS OF THE DIAGNOSTIC APPROACH TO DEVELOPING THE PROFESSIONAL COMPETENCIES OF FUTURE TEACHERS		
<i>XAMRAYEVA FIRUZA AZIMOVNA</i>	GADJETLARDAN FOYDALANISHNING BOLALAR DIQQAT, XOTIRA VA EMOTSIONAL REAKSIYALARIGA TA'SIRI	PSIXOLOGIYA	178
	ВЛИЯНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГАДЖЕТОВ НА ВНИМАНИЕ, ПАМЯТЬ И ЭМОЦИОНАЛЬНЫЕ РЕАКЦИИ ДЕТЕЙ		
	THE IMPACT OF GADGET USE ON CHILDREN'S ATTENTION, MEMORY, AND EMOTIONAL REACTIONS		

<i>TOHIROVA FERUZA</i>	BO'LAJAK TIBBIYOT XODIMLARIDA KASBIY IDENTIKLIKNI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK MEKANIZMLARI	PSIXOLOGIYA	186
	ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ У БУДУЩИХ МЕДИЦИНСКИХ РАБОТНИКОВ		
	PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL MECHANISMS FOR DEVELOPING PROFESSIONAL IDENTITY IN FUTURE HEALTHCARE PROFESSIONALS		
<i>JO'RAYEV HUSEN IBOD O'G'LI</i>	TAEKWONDO MASHG'ULOTLARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH ORQALI SPORTCHILAR TEXNIK-TAKTIK TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH	PEDAGOGIKA	194
	СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ ТХЭКВОНДИСТОВ ПОСРЕДСТВОМ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ТРЕНИРОВОЧНОМ ПРОЦЕССЕ		
	IMPROVING THE TECHNICAL AND TACTICAL PREPARATION OF TAEKWONDO ATHLETES THROUGH THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN TRAINING		
<i>AXMATQULOVA MAXFUZA SHUHRAT QIZI</i>	МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ YO'NALISHI TALABALARIDA LEKSIK KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISHNING LINGVO-KOGNITIV XUSUSIYATLARI	PEDAGOGIKA	203
	ЛИНГВОКОГНИТИВНЫЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ЛЕКСИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ У СТУДЕНТОВ НАПРАВЛЕНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ		
	LINGUO-COGNITIVE FEATURES OF DEVELOPING LEXICAL COMPETENCE IN PRESCHOOL EDUCATION STUDENTS		
<i>USMONOV RAHIM RAXMONALI O'G'LI</i>	DEFFENBACHERNING DRIVING ANGER SCALE METODI ASOSIDA HAYDOVCHILARDAGI G'AZABLANISH XUSUSIYATLARINI HAYDOVCHILIK TAJRIBASI KESIMIDA O'RGANISH	PSIXOLOGIYA	209
	ИЗУЧЕНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ ПРОЯВЛЕНИЯ ГНЕВА У ВОДИТЕЛЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ ВОДИТЕЛЬСКОГО СТАЖА НА ОСНОВЕ МЕТОДИКИ ДЕФФЕНБАХЕРА «DRIVING ANGER SCALE»		
	A STUDY OF DRIVERS' ANGER CHARACTERISTICS BASED ON DRIVING EXPERIENCE USING DEFFENBACHER'S "DRIVING ANGER SCALE" METHOD		

<i>XUDDIYEVA UMIDA AMINJON QIZI</i>	BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING MATEMATIK SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISHDA SUN'YI INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	PEDAGOGIKA	215
	ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА ДЛЯ РАЗВИТИЯ МАТЕМАТИЧЕСКОЙ ГРАМОТНОСТИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ		
	THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES TO DEVELOP MATHEMATICAL LITERACY AMONG PRIMARY SCHOOL STUDENTS		
<i>NEMATOV SOHIB TESHAYEVICH</i>	JISMONIY MASHQLAR JARAYONIDA PSIXOLOGIK BARQARORLIK VA CHIDAMLILIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	PSIXOLOGIYA	221
	ВЗАИМОСВЯЗЬ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ И ВЫНОСЛИВОСТИ В ПРОЦЕССЕ ВЫПОЛНЕНИЯ ФИЗИЧЕСКИХ УПРАЖНЕНИЙ		
	THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND ENDURANCE DURING PHYSICAL EXERCISE		
<i>RASHIDOV ABDURASHID MURODULLAYEVICH</i>	HARBIY XIZMATGA PSIXOFIZIOLOGIK TAYYORLASH JARAYONIDA RAQAMLASHTIRISHNING AHAMIYATI VA SAMARADORLIGI	PSIXOLOGIYA	228
	ЗНАЧЕНИЕ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ ЦИФРОВИЗАЦИИ В ПРОЦЕССЕ ПСИХОФИЗИОЛОГИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ К ВОЕННОЙ СЛУЖБЕ		
	THE IMPORTANCE AND EFFECTIVENESS OF DIGITALIZATION IN THE PROCESS OF PSYCHOPHYSIOLOGICAL PREPARATION FOR MILITARY SERVICE		
<i>ALIMARDANOVA SITORA IKROM QIZI</i>	MAXSUS TA'LIM HATIYOJIGA EGA BOLALARNI QO'LLAB QUVVATLASHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARINING O'RNI	PEDAGOGIKA	232
	РОЛЬ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОДДЕРЖКЕ ДЕТЕЙ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ		
	THE ROLE OF MODERN TECHNOLOGIES IN SUPPORTING CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS		
<i>ASKAROVA ZEBINISO AKBAR QIZI</i>	FILOLOGIYA YO'NALISHI TALABALARINING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TA'LIM VOSITALARINING O'RNI	PEDAGOGIKA	240
	РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ СРЕДСТВ В РАЗВИТИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ СТУДЕНТОВ ФИЛОЛОГИЧЕСКИХ НАПРАВЛЕНИЙ		
	THE ROLE OF DIGITAL EDUCATIONAL TOOLS IN DEVELOPING THE PROFESSIONAL COMPETENCIES OF PHILOLOGY STUDENTS		

<i>AVEZOV DAVRONBEK SOBUROVICH</i>	BO'LAJAK BOSHLANG'CH SINFLAR O'QITUVCHILARINING AXBOROT KOMMUNIKATSIYA VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI	PEDAGOGIKA	246
	ДИДАКТИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ СРЕДСТВ БУДУЩИМ УЧИТЕЛЯМ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ		
	DIDACTIC OPPORTUNITIES FOR FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN USING INFORMATION AND COMMUNICATION TOOLS		
<i>AXMEDOVA NILUFAR ILHOMBOY QIZI</i>	NOGIRONLIGI BOR XOTIN-QIZLARNI IJTIMOY HIMOYA QILISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	PEDAGOGIKA	252
	ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СИСТЕМЫ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ ЖЕНЩИН С ИНВАЛИДНОСТЬЮ		
	WAYS TO IMPROVE THE SOCIAL PROTECTION SYSTEM FOR WOMEN WITH DISABILITIES		
<i>IZZATOV SHERZOD SAMAD O'GLI</i>	SUN'YI INTELLEKT VA RAQAMLI MUHIT SHAROITIDA YOSHLARNING PSIXOLOGIK SALOMATLIGINI TA'MINLASH MEKANIZMLARI	PSIXOLOGIYA	257
	МЕХАНИЗМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ МОЛОДЕЖИ В УСЛОВИЯХ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА И ЦИФРОВОЙ СРЕДЫ		
	MECHANISMS FOR ENSURING THE PSYCHOLOGICAL WELL-BEING OF YOUNG PEOPLE IN THE CONTEXT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND THE DIGITAL ENVIRONMENT		
<i>MURATOVA SABOXAT CHORIYEVNA</i>	O'ZBEK XALQ URF-ODATLARINING O'QUVCHILAR TARBIVASIDAGI O'RNI VA AHAMIYATI	PEDAGOGIKA	262
	РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ УЗБЕКСКИХ НАРОДНЫХ ОБЫЧАДОВ В ВОСПИТАНИИ УЧАЩИХСЯ		
	THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF UZBEK FOLK TRADITIONS IN THE EDUCATION OF STUDENTS		
<i>NIYAZOVA NILUFAR FARXADOVNA</i>	ONKOLOGIK BEMORLARDA PSIXOLOGIK MOSLASHUVNI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK MEKANIZMLARI	PSIXOLOGIYA	267
	СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ РАЗВИТИЯ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ АДАПТАЦИИ У ОНКОЛОГИЧЕСКИХ ПАЦИЕНТОВ		
	SOCIO-PSYCHOLOGICAL MECHANISMS FOR ENHANCING PSYCHOLOGICAL ADAPTATION IN ONCOLOGY PATIENTS		
<i>RAHIMOVA NAZOKATXON KASIMDJONOVNA</i>	TALABALARDA IJTIMOY YETUKLIKNI SHAKLLANTIRISH ORQALI TA'LIM SIFATINI OSHIRISHNING PSIXOLOGIK MEKANIZMLARI	PSIXOLOGIYA	276
	ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ ПОСРЕДСТВОМ ФОРМИРОВАНИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ЗРЕЛОСТИ СТУДЕНТОВ		
	PSYCHOLOGICAL MECHANISMS FOR IMPROVING THE QUALITY OF EDUCATION THROUGH THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' SOCIAL MATURITY		

<i>SAFAROVA SARVINOZ</i>	KOMMUNIKATIV MASHQLAR ASOSIDA YUQORI SINIF O'QUVCHILARINING LEKSIK KOMPETENSIYASINI DIAGNOSTIKA QILISH VA BAHOLASH MEZONLARI	PEDAGOGIKA	283
	КРИТЕРИИ ДИАГНОСТИКИ И ОЦЕНКИ ЛЕКСИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ УЧАЩИХСЯ СТАРШИХ КЛАССОВ НА ОСНОВЕ КОММУНИКАТИВНЫХ УПРАЖНЕНИЙ		
	CRITERIA FOR DIAGNOSING AND ASSESSING THE LEXICAL COMPETENCE OF SENIOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS BASED ON COMMUNICATIVE EXERCISES		
<i>SAYIPOVA DILOBAR RAXIMOVA</i>	OLIJ TA'LIMDA MUSTAQIL ISHLASHGA O'RGATUVCHI TOPSHIRIQLAR: DUNYO VA O'ZBEKISTON TAJRIBASI	PEDAGOGIKA	289
	ЗАДАНИЯ ОБУЧАЮЩИЕ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЕ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ: МИРОВОЙ И УЗБЕКСКИЙ ОПЫТ		
	TEACHING ASSIGNMENTS THAT FOSTER INDEPENDENT LEARNING IN HIGHER EDUCATION: GLOBAL AND UZBEK EXPERIENCE		
<i>TOIROVA MUNAVVAR MURODULLAYEVNA</i>	TA'LIM JARAYONIDA O'QUVCHILARDA MILLIY QADRIYATLAR ASOSIDA IDENTIKLIKNI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARI	PEDAGOGIKA	294
	МЕХАНИЗМЫ РАЗВИТИЯ ИДЕНТИЧНОСТИ УЧАЩИХСЯ НА ОСНОВЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ		
	MECHANISMS FOR DEVELOPING STUDENTS' IDENTITY BASED ON NATIONAL VALUES IN THE EDUCATIONAL PROCESS		
<i>XOMUDJONOVA FERUZA KOMILJON QIZI</i>	MURAKKAB YUKLAMALARNI HISOBGA OLGAN HOLDA 15-16 YOSHDAGI SPORTCHILARNING MAXSUS TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH VA ANIQLASH	PEDAGOGIKA	302
	СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ И ОПРЕДЕЛЕНИЕ СПЕЦИАЛЬНОЙ ПОДГОТОВЛЕННОСТИ СПОРТСМЕНОВ 15-16 ЛЕТ С УЧЕТОМ СЛОЖНЫХ НАГРУЗОК		
	IMPROVING AND ASSESSING THE SPECIAL PREPAREDNESS OF 15-16-YEAR OLD ATHLETES TAKING INTO ACCOUNT COMPLEX TRAINING LOADS		

Muxamedov Feruz To'liqjonovich
Buxoro xalqaro universiteti mustaqil izlanuvchisi

BO'LAJAK MUSIQA PEDAGOGLARIDA KREATIV FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK OMILLARI

Annotatsiya. Mazkur maqolada bo'lajak musiqa pedagoglarida kreativ fikrlashni rivojlantirishga ta'sir etuvchi psixologik omillar zamonaviy pedagogik va psixologik yondashuvlar asosida tahlil qilingan. Hozirgi globallashuv sharoitida ta'lim tizimi oldiga qo'yilayotgan asosiy talablardan biri bo'lajak mutaxassislarining ijodiy salohiyatini, innovatsion tafakkurini hamda mustaqil qaror qabul qilish kompetentligini rivojlantirishdan iborat. Ayniqsa, musiqa pedagogi kasbiy faoliyatida kreativ fikrlash nafaqat badiiy-estetik tafakkurning, balki pedagogik mahorat, kasbiy moslashuvchanlik va samarali kommunikatsiyaning ham muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Shu sababli kreativ fikrlashni shakllantirish va rivojlantirishga ta'sir qiluvchi psixologik omillarni aniqlash zamonaviy musiqa pedagogikasining dolzarb ilmiy yo'nalishlaridan biri sanaladi. Tadqiqotda kreativ fikrlash shaxsning yangi g'oyalarni ishlab chiqish, mavjud muammolarga nostandart yechim topish, o'z bilim va tajribasini yangicha vaziyatlarda qo'llay olish qobiliyati sifatida talqin qilinadi. Psixologik nuqtai nazardan ushbu sifat motivatsiya, refleksiya, emotsional intellekt, mustaqil tafakkur, ichki ehtiyoj va ijtimoiy tajriba bilan uzviy bog'liq. Musiqiy ta'lim jarayonida ushbu omillar talabaning ijodiy salohiyatini yuzaga chiqarish, musiqiy tafakkurini boyitish va kasbiy kompetentligini rivojlantirishda muhim o'rin egallaydi.

Tadqiqot natijalari kreativ fikrlashni rivojlantirish uzluksiz psixologik-pedagogik jarayon ekanligini ko'rsatadi. Ushbu jarayonni samarali tashkil etish uchun ta'lim muassasalarida ijodiy ta'lim muhiti yaratish, talabalarning individual qobiliyatlarini qo'llab-quvvatlash, reflektiv faoliyatni rag'batlantirish hamda musiqiy improvizatsiya va innovatsion metodlardan muntazam foydalanish zarur.

Kalit so'zlar: bo'lajak musiqa pedagogi, kreativ fikrlash, psixologik omillar, musiqiy ta'lim, kreativ kompetentlik, emotsional intellekt, refleksiya, ichki motivatsiya, musiqiy improvizatsiya, pedagogik kompetentlik.

PSYCHOLOGICAL FACTORS IN THE DEVELOPMENT OF CREATIVE THINKING AMONG FUTURE MUSIC EDUCATORS

Abstract. This article examines the psychological factors influencing the development of creative thinking among prospective music teachers based on contemporary pedagogical and psychological approaches. In the context of globalization, one of the major objectives of modern education is to enhance the creative potential, innovative thinking, and independent decision-making competencies of future professionals. In particular, creative thinking is regarded not only as an essential component of artistic and aesthetic cognition but also as a fundamental element of pedagogical mastery, professional adaptability, and effective communication in the professional activities of music teachers. Therefore, identifying the psychological factors that contribute to the formation and development of creative thinking has become one of the priority research areas in contemporary music pedagogy.

The study interprets creative thinking as an individual's ability to generate new ideas, find original solutions to existing problems, and apply acquired knowledge and experience in new situations. From a psychological perspective, this quality is closely associated with motivation, reflection, emotional intelligence, independent thinking, intrinsic motivation, and social experience. In the process of music education, these psychological factors play a significant role in revealing students' creative potential, enriching their musical thinking, and enhancing their professional competence.

The findings indicate that the development of creative thinking is a continuous psychological and pedagogical process. To ensure its effectiveness, it is necessary to create a creative learning environment in educational institutions, support students' individual abilities, encourage reflective activities, and systematically integrate musical improvisation and innovative teaching methods into the educational process.

Key words: *prospective music teacher, creative thinking, psychological factors, music education, creative competence, emotional intelligence, reflection, intrinsic motivation, musical improvisation, pedagogical competence.*

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ КРЕАТИВНОГО МЫШЛЕНИЯ У БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ МУЗЫКИ

Аннотация. *В данной статье на основе современных педагогических и психологических подходов проанализированы психологические факторы, влияющие на развитие креативного мышления у будущих педагогов музыкального образования. В условиях глобализации одной из важнейших задач современной системы образования является развитие творческого потенциала, инновационного мышления и компетентности самостоятельного принятия решений у будущих специалистов. В профессиональной деятельности педагога-музыканта креативное мышление рассматривается не только как важная составляющая художественно-эстетического мышления, но и как необходимое условие педагогического мастерства, профессиональной адаптивности и эффективной коммуникации. В связи с этим выявление психологических факторов, способствующих формированию и развитию креативного мышления, является одним из актуальных научных направлений современной музыкальной педагогики.*

В исследовании креативное мышление рассматривается как способность личности генерировать новые идеи, находить нестандартные решения существующих проблем, а также применять приобретённые знания и опыт в новых ситуациях. С психологической точки зрения данное качество тесно связано с мотивацией, рефлексией, эмоциональным интеллектом, самостоятельным мышлением, внутренней мотивацией и социальным опытом. В процессе музыкального образования эти факторы играют важную роль в раскрытии творческого потенциала студентов, развитии их музыкального мышления и повышении профессиональной компетентности.

Результаты исследования свидетельствуют о том, что развитие креативного мышления представляет собой непрерывный психолого-педагогический процесс. Для его эффективной организации необходимо создавать в образовательных учреждениях творческую образовательную среду, поддерживать индивидуальные способности студентов, стимулировать их рефлексивную деятельность, а также систематически использовать музыкальную импровизацию и инновационные методы обучения.

Ключевые слова: *будущий педагог музыкального образования, креативное мышление, психологические факторы, музыкальное образование, креативная компетентность, эмоциональный интеллект, рефлексия, внутренняя мотивация, музыкальная импровизация, педагогическая компетентность.*

Bugungi kunda ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida bo'lajak mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish bilan bir qatorda ularning kreativ fikrlashi, mustaqil qaror qabul qilish qobiliyati va innovatsion faoliyatga tayyorligini rivojlantirish ustuvor vazifalardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Ayniqsa, oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan bo'lajak musiqa pedagoglari nafaqat puxta musiqiy bilim va amaliy ko'nikmalarga, balki pedagogik jarayonda yuzaga keladigan turli vaziyatlarga ijodiy yondasha olish, o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash hamda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan samarali foydalanish kompetensiyalariga ham ega bo'lishlari zarur. Shu bois kreativ fikrlashni rivojlantirishga ta'sir etuvchi psixologik omillarni o'rganish ilmiy va amaliy jihatdan dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Psixologiya fanida kreativ fikrlash shaxsning yangi g'oyalarni yaratish, mavjud muammolarni noodatiy usullar bilan hal etish, moslashuvchan fikrlash hamda yangilik yaratishga intilish qobiliyati sifatida tavsiflanadi. Mazkur sifat shaxsning intellektual salohiyati, motivatsiyasi, emotsional barqarorligi, reflektiv tafakkuri va ijtimoiy tajribasi bilan chambarchas bog'liq. Tadqiqotchilar kreativlikni faqat tug'ma qobiliyat emas, balki qulay psixologik va pedagogik muhitda muntazam rivojlantiriladigan shaxsiy sifat sifatida baholaydilar. Shu nuqtai nazardan musiqiy ta'lim ijodkorlikni shakllantirish uchun eng samarali ta'lim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Musiqiy faoliyat o'zining emotsional, estetik va ijodiy xususiyatlari bilan boshqa ta'lim yo'nalishlaridan farq qiladi. Musiqiy asarlarni tahlil qilish, talqin etish, improvizatsiya qilish, kompozitsiyalar yaratish va jamoaviy ijro jarayonlari bo'lajak pedagoglarning tasavvuri, emotsional intellekti, kommunikativ qobiliyati va kreativ tafakkurini rivojlantiradi. Ayniqsa, erkin ijodiy muhit, musiqiy tajriba almashuvi va pedagogik hamkorlik talabalarni mustaqil fikrlashga, yangicha g'oyalarni ilgari surishga hamda kasbiy muammolarni innovatsion yondashuv asosida hal etishga undaydi.

Shu munosabat bilan bo'lajak musiqa pedagoglarida kreativ fikrlashni rivojlantirishning psixologik omillarini ilmiy asosda o'rganish, ularning kasbiy shakllanishiga ta'sir etuvchi ichki va tashqi omillarni aniqlash hamda ta'lim jarayonida kreativ salohiyatni rivojlantirishning samarali psixologik-pedagogik mexanizmlarini ishlab chiqish zamonaviy pedagogika va psixologiya fanining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Tadqiqot mavzusining dolzarbligi. So'nggi yillarda oliy ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar bo'lajak pedagoglarning kasbiy tayyorgarligiga yangi talablarni qo'yimoqda. Endilikda ta'lim jarayonining asosiy maqsadi faqat nazariy bilimlarni o'zlashtirish bilan cheklanmay, balki ijodiy fikrlay oladigan, pedagogik vaziyatlarga moslasha oladigan va innovatsion faoliyatni amalga oshirishga qodir mutaxassislarini tayyorlashdan iboratdir. Ayniqsa, musiqa ta'limi sohasida faoliyat yuritadigan pedagoglar san'atning estetik, tarbiyaviy va psixologik imkoniyatlaridan samarali foydalanishi uchun ularda kreativ fikrlashning yuqori darajada rivojlangan bo'lishi muhim hisoblanadi. Shu jihatdan bo'lajak musiqa pedagoglarida kreativ fikrlashni rivojlantirishning psixologik omillarini aniqlash va ilmiy asoslash dolzarb tadqiqot yo'nalishlaridan biri sanaladi.

Psixologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kreativ fikrlash shaxsning intellektual salohiyati bilan bir qatorda uning motivatsiyasi, emotsional holati, reflektiv qobiliyati, ijtimoiy tajribasi va o'z-o'zini boshqarish darajasi bilan ham bevosita bog'liq. Kreativ faoliyat samaradorligi shaxsning yangi vaziyatlarni idrok etishi, muammolarni tahlil qilishi va turli yechimlar orasidan eng maqbulini tanlay olish qobiliyatiga tayanadi. Shu sababli zamonaviy psixologiyada kreativlik faqat individual qobiliyat emas, balki murakkab psixologik tizim sifatida talqin qilinmoqda. Bu esa bo'lajak pedagoglarni tayyorlash jarayonida psixologik omillarni chuqur tahlil qilish zaruratini yuzaga keltiradi.

Musiqiy ta'limning o'ziga xosligi shundaki, u bir vaqtning o'zida bilish, hissiy kechinma va ijodiy faoliyatni uyg'unlashtiradi. Musiqani tinglash, ijro etish, improvizatsiya qilish, musiqiy asarlarni tahlil qilish hamda sahna faoliyatida ishtirok etish jarayonlari talabalar tafakkurining moslashuvchanligini oshiradi, tasavvur doirasini kengaytiradi va emotsional intellektni rivojlantiradi. Psixologlarning fikricha, bunday faoliyat miyaning turli funksional tizimlarini bir vaqtda faollashtirishi natijasida divergent tafakkur, assotsiativ fikrlash va ijodiy muammolarni hal etish qobiliyatlari rivojlanadi. Demak, musiqiy ta'lim kreativ fikrlashni shakllantirish uchun tabiiy psixologik muhit yaratadi.

Mavzuning dolzarbligini belgilovchi yana bir muhim jihat shundaki, bo'lajak musiqa pedagogining kreativ fikrlashi uning keyingi pedagogik faoliyati samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Kreativ pedagog dars jarayonini qiziqarli tashkil etadi, innovatsion metodlardan samarali foydalanadi, o'quvchilarning individual imkoniyatlarini hisobga oladi va ularni mustaqil izlanishga yo'naltiradi. Natijada ta'lim jarayonida ham o'qituvchi, ham o'quvchi ijodiy hamkorlik subyektiga aylanadi. Bu esa zamonaviy kompetensiyaviy yondashuvning asosiy talablaridan biridir. Bugungi kunda kreativ fikrlashni rivojlantirish masalasi xalqaro miqyosda ham strategik

yoʻnalish sifatida eʼtirof etilmoqda. Taʼlim sifatini baholashga qaratilgan zamonaviy yondashuvlarda kreativlik, tanqidiy fikrlash, hamkorlik va kommunikativ kompetensiyalar XXI asrning tayanch koʻnikmalari sifatida koʻrsatilmoqda. Shu bois oliy taʼlim muassasalarida boʻlajak musiqa pedagoglarini tayyorlash jarayonida kreativ fikrlashni rivojlantirishning psixologik mexanizmlarini ilmiy asosda oʻrganish nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham muhim ahamiyatga ega.

Adabiyotlar tahlili va tadqiqotning ilmiy yangiligi. Boʻlajak musiqa pedagoglarida kreativ fikrlashni rivojlantirish masalasi soʻnggi yillarda pedagogika, psixologiya va musiqa taʼlimi sohalarida olib borilayotgan ilmiy izlanishlarning muhim yoʻnalishlaridan biriga aylandi. Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni koʻrsatadiki, kreativ fikrlashning psixologik mohiyati, uning tarkibiy komponentlari hamda rivojlanish mexanizmlari koʻplab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Biroq aynan boʻlajak musiqa pedagoglarida kreativ fikrlashni shakllantiruvchi psixologik omillarni kompleks yondashuv asosida oʻrganishga bagʻishlangan tadqiqotlar nisbatan kam uchraydi. Mazkur holat ushbu mavzuning ilmiy ahamiyatini yanada oshiradi.

Kreativ fikrlash nazariyasining shakllanishida amerikalik psixolog J. Gilfordning ilmiy ishlari muhim oʻrin egallaydi. U kreativlikni divergent tafakkurning mahsuli sifatida talqin qilib, ravonlik, moslashuvchanlik, originallik va mukammallashtirish kabi komponentlarni ajratib koʻrsatgan. Keyinchalik E. Torrens kreativ fikrlashni aniqlash va baholash metodikasini ishlab chiqib, ijodkorlikni rivojlantirish mumkin boʻlgan psixologik sifat ekanligini ilmiy asoslab berdi. R. Sternberg esa kreativlikni analitik, amaliy va ijodiy tafakkurning uygʻunligi sifatida izohlab, uning taʼlim jarayonidagi ahamiyatini alohida taʼkidladi. Ushbu nazariyalar kreativ fikrlashni rivojlantirishning psixologik mexanizmlarini tushuntirishda muhim metodologik asos boʻlib xizmat qiladi.

Tadqiqot mavzusini yoritishda Albert Banduraning sotsial-kognitiv nazariyasi ham alohida ahamiyat kasb etadi. Bandura shaxs rivojlanishini kuzatish, modellashtirish va oʻz-oʻzini boshqarish jarayonlari bilan izohlaydi. Mazkur yondashuv musiqiy taʼlim jarayoniga tatbiq etilganda, talabalarning ustoz va tengdoshlar faoliyatini kuzatish orqali ijodiy tajriba orttirishi, oʻz faoliyatini tahlil qilishi va takomillashtirishi kreativ fikrlash rivojlanishining muhim psixologik omillaridan biri ekanligi namoyon boʻladi.

Mahalliy olimlar tomonidan ham shaxsning ijodiy rivojlanishi va pedagogik faoliyatning psixologik asoslari keng tadqiq etilgan. M.G. Davletshin, E.Gʻ. Gʻoziyev, Z.T. Nishonova, B.R. Qodirov hamda V.M. Karimovanning ilmiy ishlari shaxs rivojlanishi, motivatsiya, bilish jarayonlari, pedagogik faoliyat va ijtimoiy psixologiya masalalarini yoritishda muhim manba hisoblanadi. Ularning tadqiqotlarida shaxsning individual xususiyatlari, kasbiy shakllanishi va psixologik rivojlanish qonuniyatlari batafsil tahlil qilingan. Biroq ushbu ilmiy ishlarda musiqiy taʼlim yoʻnalishi talabalarining kreativ fikrlashini rivojlantirishga taʼsir etuvchi psixologik omillar alohida tadqiqot obyekti sifatida yetarli darajada oʻrganilmagan.

Musiqa pedagogikasi sohasida olib borilgan tadqiqotlarda asosan musiqiy qobiliyat, ijrochilik mahorati, estetik tarbiya va kasbiy kompetentlikni rivojlantirish masalalari yoritilgan. Shu bilan birga, kreativ fikrlashning psixologik determinantlari, emotsional intellekt, refleksiya, ichki motivatsiya va ijtimoiy hamkorlikning boʻlajak musiqa pedagoglari kasbiy shakllanishidagi oʻrni boʻyicha ilmiy izlanishlar hali ham yetarli emas. Bu esa mazkur tadqiqotning ilmiy zaruratini belgilaydi. Mazkur tadqiqotning ilmiy yangiligi shundan iboratki, unda boʻlajak musiqa pedagoglarida kreativ fikrlashni rivojlantirishga taʼsir etuvchi psixologik omillar yagona tizim sifatida tahlil qilindi. Kreativ fikrlashning rivojlanishiga motivatsiya, emotsional intellekt, refleksiya, musiqiy improvizatsiya, pedagogik hamkorlik va sotsial-kognitiv tajribaning kompleks taʼsiri ilmiy jihatdan asoslandi. Shuningdek, musiqiy taʼlim jarayonida kreativ fikrlashni rivojlantirishning psixologik modeli taklif etilib, unda individual va ijtimoiy omillarning oʻzaro integratsiyasi yoritildi.

Tadqiqotning yana bir yangiligi shundaki, kreativ fikrlash faqat ijodiy qobiliyat emas, balki boʻlajak musiqa pedagogining kasbiy kompetentligini belgilovchi muhim psixologik resurs

sifatida talqin qilindi. Musiqiy improvizatsiya, loyiha faoliyati, reflektiv tahlil va interaktiv ta'lim metodlarining kreativ tafakkurni rivojlantirishdagi psixologik imkoniyatlari ilmiy jihatdan izohlandi. Tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak musiqa pedagoglarini tayyorlash mazmunini takomillashtirish, kreativ ta'lim muhitini shakllantirish hamda psixologik-pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqishda ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Mazkur tadqiqot avvalgi ishlardan farqli ravishda kreativ fikrlashni rivojlantirish masalasini musiqa pedagogikasi, rivojlanish psixologiyasi va sotsial-kognitiv yondashuvlar integratsiyasi asosida tahlil qiladi. Shu jihatdan uning natijalari bo'lajak musiqa pedagoglarining kasbiy tayyorgarligini zamonaviy kompetensiyaviy talablar asosida takomillashtirishga xizmat qiluvchi yangi ilmiy qarashlarni ilgari suradi.

Xulosa va amaliy takliflar. Olib borilgan tadqiqot natijalari bo'lajak musiqa pedagoglarida kreativ fikrlashni rivojlantirish kasbiy tayyorgarlikning ajralmas tarkibiy qismi ekanligini tasdiqladi. Kreativ fikrlash pedagogning musiqiy bilim va amaliy ko'nikmalarini boyitish bilan birga, pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish, innovatsion qarorlar qabul qilish, ta'lim jarayonini samarali tashkil etish hamda o'quvchilarning ijodiy salohiyatini yuzaga chiqarishda muhim psixologik omil sifatida namoyon bo'ladi. Tadqiqot davomida kreativ fikrlashning rivojlanishi shaxsning ichki motivatsiyasi, emotsional intellekti, reflektiv tafakkuri, kommunikativ qobiliyati va ijtimoiy tajribasi bilan uzviy bog'liq ekanligi ilmiy jihatdan asoslandi.

Tahlillar musiqiy ta'lim jarayonida improvizatsiya, musiqiy talqin, kompozitsion ijod, ansambl faoliyati hamda interaktiv ta'lim metodlaridan foydalanish talabalar kreativ tafakkurining rivojlanishiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatishini ko'rsatdi. Ayniqsa, erkin ijodiy muhit yaratish, talabalarni mustaqil izlanishga yo'naltirish va reflektiv tahlilga jalb etish ularning kasbiy kompetentligini oshirishda samarali omil bo'lib xizmat qiladi. Shuningdek, musiqiy faoliyat jarayonida yuzaga keladigan emotsional kechinmalar, hamkorlik va ijtimoiy muloqot talabalar shaxsining psixologik rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatishi aniqlandi.

Tadqiqot natijalari kreativ fikrlashni rivojlantirish uzluksiz va maqsadli tashkil etiladigan psixologik-pedagogik jarayon ekanligini ko'rsatdi. Mazkur jarayonni samarali tashkil etish uchun ta'lim mazmuni, o'qitish metodlari va psixologik qo'llab-quvvatlash tizimi o'zaro uyg'un holda faoliyat yuritishi zarur. Bo'lajak musiqa pedagoglarining kreativ salohiyatini rivojlantirish nafaqat ularning kasbiy muvaffaqiyatini, balki kelajakda o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini shakllantirish sifatini ham belgilaydi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib quyidagi amaliy takliflar ishlab chiqildi:

- oliy ta'lim muassasalarining musiqa ta'limi yo'nalishlarida kreativ fikrlashni rivojlantirishga yo'naltirilgan maxsus psixologik-pedagogik modullarni o'quv dasturlariga kiritish;

- musiqiy improvizatsiya, kompozitsiya yaratish va loyiha faoliyatiga asoslangan mashg'ulotlar ulushini oshirish;

- talabalarining kreativ fikrlash darajasini baholash uchun zamonaviy psixodiagnostik metodikalar va monitoring tizimlarini amaliyotga joriy etish;

- bo'lajak musiqa pedagoglarida refleksiya, emotsional intellekt va kommunikativ kompetentlikni rivojlantirishga qaratilgan psixologik treninglar tashkil etish;

- raqamli ta'lim platformalari, sun'iy intellekt vositalari va interaktiv texnologiyalar yordamida ijodiy ta'lim muhitini kengaytirish;

- professor-o'qituvchilar uchun kreativ pedagogika va ta'lim psixologiyasi bo'yicha malaka oshirish kurslarini muntazam tashkil etish.

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak musiqa pedagoglarida kreativ fikrlashni rivojlantirishning psixologik omillarini chuqur o'rganish va ularni ta'lim amaliyotiga tatbiq etish zamonaviy musiqa ta'limi sifatini oshirishning muhim shartlaridan biridir. Mazkur tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalarida musiqa pedagoglarini tayyorlash mazmunini takomillashtirish, ularning kasbiy kompetentligini rivojlantirish hamda ijodkor, raqobatbardosh va innovatsion fikrlaydigan pedagog kadrlarni tayyorlashga ilmiy-amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Davletshin M.G. **Yosh va pedagogik psixologiya.** – Toshkent: O'qituvchi, 2004. Google Scholar: <https://scholar.google.com/scholar?q=Davletshin+Yosh+va+pedagogik+psixologiya>
2. G'oziyev E.G'. **Umumiy psixologiya.** – Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati, 2010. Ziyonet kutubxonasi: <https://library.ziyonet.uz/>
3. Nishonova Z.T., Alimuhamedov A.A. **Rivojlanish psixologiyasi va pedagogik psixologiya.** – Toshkent, 2018. Google Scholar: <https://scholar.google.com/scholar?q=Nishonova+Rivojlanish+psixologiyasi+va+pedagogik+psixologiya>
4. Karimova V.M. **Ijtimoiy psixologiya va ijtimoiy amaliyot.** – Toshkent: Universitet, 2019. Google Scholar: <https://scholar.google.com/scholar?q=Karimova+Ijtimoiy+psixologiya+va+ijtimoiy+amaliyot>
5. Yusupova M. **Musiqqa pedagogikasi asoslari.** – Toshkent: Tafakkur, 2019. Google Scholar: <https://scholar.google.com/scholar?q=Yusupova+Musiqqa+pedagogikasi+asoslari>
6. Bandura A. **Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory.** Prentice Hall, 1986. Google Books: <https://books.google.com/books?id=HJhqAAAAMAAJ>
7. Torrance E.P. **Torrance Tests of Creative Thinking: Norms and Technical Manual.** Ginn & Company, 1974. WorldCat: <https://search.worldcat.org/search?q=Torrance+Tests+of+Creative+Thinking>
8. Sternberg R.J. **The Nature of Creativity: Contemporary Psychological Perspectives.** Cambridge University Press. Cambridge University Press: <https://www.cambridge.org/>
9. Runco M.A. **Creativity: Theories and Themes: Research, Development and Practice.** Academic Press, 2014. Elsevier: <https://www.elsevier.com/books/creativity/runco/978-0-12-410512-6>
10. Gardner H. **Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences.** Basic Books, 2011. Google Books: https://books.google.com/books?id=6GJsn0_0Jf4C

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 2025-yil 16-fevral kuni № 622042-sonli guvohnoma bilan ro'yxatga olingan.

Tahririyat manzili: 200117, O'zbekiston Respublikasi,
Buxoro shahri Alpomish ko'chasi, 9-uy
Elektron manzil: <https://fanistiqbollari.uz>
Telegram raqami: -998 (93) 689-80-90

Ta'limda istiqbolli izlanishlar xalqaro ilmiy-metodik jurnal.
Buxoro, 2026. № 7-Son, 1-Qism.